

Lunds universitet
Litteraturvetenskapliga institutionen
Handledare: Torbjörn Forslid
2012-01-12

Sarah Linton
LIVK10

Med blicken på Lolita

I texten och på omslagen av Vladimir Nabokovs roman *Lolita*

Innehållsförteckning

Inledning	s. 1
Syfte och frågeställning	s. 3
Metod och material	s. 4
Omslagsanalyser	s. 6
Turkiet, 1958	s. 6
Frankrike, 1963	s. 10
Italien, 1970	s. 12
Italien, 1980	s. 15
Italien, 1993	s. 18
England, 2000	s. 19
England, 2011	s. 22
Avslutande reflektion	s. 24
Käll- och litteraturförteckning	s. 26
Bilagor	s. 28

Inledning

”Lo-li-ta – tungspetsen gör ett trestegshopp från gommen och hamnar vid *tre* mot tandraden. Lo. Li. Ta.”¹ Enligt Nationalencyklopedin betyder Lolita: ”Benämning på ung flicka som erotiskt lockar äldre män, efter Vladimir Nabokovs roman *Lolita* från 1955.” Men hur blev hon till och vem var hon, flickan Lolita?

Vladimir Nabokov föddes i Sankt Petersburg i Ryssland i april 1899 och dog 1977 i Schweiz. Efter att ha studerat språk vid Cambridge flyttade han runt en del i Europa och skrev böcker på ryska. Som författare slog han inte igenom direkt, utan fick hanka sig fram ett tag innan han tillsammans med sin fru och son flyttade till USA 1940. Där påbörjade han sin anglosaxiska författarkarriär och även om Nabokovs böcker skrivna på engelska blev uppskattade av finkulturella kretsar i början, så var det inte förrän med *Lolita* som han slog igenom på riktigt, 1955.²

Romanen *Lolita* är skriven av författaren Vladimir Nabokov, men utges i bokens introduktion vara redigerad av en man vid namn John Ray. Han förtäljer i förordet hur manuskriptets författare, Humbert Humbert, har avlidit och hur han – John Ray – har fått i uppgift att få ”Lolita” i tryck. Han nämner hur han:

Med undantag av några språkliga korrigeringar och ett försiktigt avlägsnande av vissa alltför ingående detaljer, som trots 'H.H:s' ansträngningar att skydda vederbörandes anonymitet stod kvar som skyltar och vägvisare till personer och platser som den goda smaken borde dölja och medlidandet skydda, publiceras dessa märkliga memoarer i oförändrat skick. (13)

”Humbert Humbert” är den pseudonym Humbert själv valt och boken är skriven utifrån hans perspektiv. Han är föddes enligt egen utsaga i Paris 1910. Hans far ägde ett hotell vid Rivieran, där Humbert som tonåring hade sin första sexuella relation, med en flicka vid namn Annabel Leigh. Precis då han skulle penetrera flickan blev paret avbrutna. Flickan dog en kort tid senare i tyfus. Allt sedan dess har Humbert hyst en besatthet av de flickor mellan nio och fjorton år som han kallar ”nymfetter”.

På grund av olika omständigheter flyttar Humbert då han är 37 år till USA där han blir inneboende hos Mrs Haze, en änka som har en dotter, Dolores Haze. Flickan är tolv och ett halvt år gammal. Humbert blir genast berörd av Dolores, som faller in under titeln ”nymfett”. Humbert gifter sig med mamman för att säkra sin nära ställning till flickan. Frun

---

¹ Vladimir Nabokov, *Lolita*, Stockholm, 1987, s. 19. I fortsättningen refereras sidnummer i primärlitteraturen löpande i texten.

² Vladimir Nabokov & Alfred Appel jr, *The annotated Lolita*, London, 1995, s. xvii ff.

blir överkörd och så blir Humbert Humbert Dolores Hazes förmyndare. Han tar med sig flickan som han kallar "Lolita" på en resa längs med vägarna i USA där de bor på motell och idkar sexuellt umgänge. Efter ett år av kringflackande slår de sig till ro i Beardsley där Lolita får börja i flickskola. Nio månader efter att de flyttat till Beardsley ger de sig ut på vägarna igen. Flickan blir sjuk och måste läggas in på sjukhus. Humbert smittas och kan inte hälsa på henne. Lolita rymmer från sjukhuset tillsammans med en man som utger sig för att vara hennes farbror och hon och Humbert ses inte igen förrän tre år senare, då Lolita via brev ber om pengahjälp. Han söker upp henne, hon är gravid och Humbert hjälper henne med pengar och får reda på vem som hjälpte henne att rymma. Denne mördas av Humbert och i fängelset skriver han *Lolita*, ett erkännande. På bokens sista sida uttrycker Humbert en önskan om att verket inte ska publiceras förrän både han och Lolita är döda. Humbert avlider, enligt John Rays förord, av en blodpropp i hjärtat 1952, samma år som han sista gången träffar Lolita. Dolores Haze, sedermera Mrs Richard F. Sciller dör i barnsäng, även hon 1952.

Lolita blev i den verkliga utgivningen avslagen av fyra amerikanska bokförlag, men ett franskt förlag, Olympia Press, accepterade manuskriptet och boken publicerades i Paris, i september 1955. Förläggaren, Maurice Girodias, hade tidigare gett ut kontroversiella, pornografiska verk, men det visste Nabokov ingenting om. *Lolita* blev senare förbjuden just i Frankrike i flera omgångar. Boken uppmärksammades inte direkt under sina första sex månader, utan blev en "underground"-bok. Ryktet spreds och utdrag av boken publicerades i den amerikanska tidningen *Anchor Review* 1957.³ I samband med detta skrev Nabokov sitt efterord, för att kommentera utdragen.⁴ Då boken publicerades i Amerika för första gången 1958 sålde den i extrema mängder. Detta var på grund av spänningarna mellan den kritik som boken mött. I vissa tidningar kallades den bland annat för ointressant, löjlig och motbjudande, i kontrast till alla lovord som gavs av framstående litterära personer kring romanens form, dess språk och dess djärva motiv. Motståndarna till romanen spekulerade mycket kring om Nabokov hade liknande perversa intressen som Humbert Humbert, men det har man aldrig kunnat bevisa, mer än att temat engagerade honom.⁵

I sitt efterord förklarar Nabokov sin avsikt med romanen. Han klargör att hans enda syfte med den var att få den färdig och att inspirationen kom till honom då han låg sjuk till sängs och läste en tidningsartikel om en apa som blivit avmålad bakom galler. (301) Idén

---

³ Nabokov & Appel, *The annotated Lolita*, s. xxxiii f.

⁴ Nabokov & Appel, *The annotated Lolita*, s. 453.

⁵ Nabokov & Appel, *The annotated Lolita*, s. xxxv.

kring apan resulterade först i en novell, skriven 1939, vilken kom ut postumt med titeln *The Enchanter*. Denna fick tio år efter att den skrevs stå som grund då Nabokov började skriva om Lolita.⁶ En hjälplös, tillfångatagen Lolita som behagar den som tittar.

På ett italienskt omslag till *Lolita* från 1970⁷ finns följande citat: ”’Lolita’ non è affatto uno scandalo, è un capolavoro” – vilket betyder: ”Lolita är ingen skandal, utan ett mästerverk”. Det går inte att förneka varken det ena eller det andra. Lolita är ett mästerverk och en skandal, för det går inte att bortse från det mottagande den fått. Den grafiska designern Christopher Wilson uttrycker det såhär i ”The look of *Lolita*”: ”Though *Lolita* has long been acknowledged as a classic of modern literature, the novel’s initial troubles still form a significant part of its phenomenon, and continue to influence both its marketing and design”.⁸ Motsägelsefullheten i *Lolitas* natur, det omoraliska motivet skrivet på mästerlig prosa kan inte lämna någon likgiltig och det är en svår sak att på ett rättvist sätt presentera boken, till exempel i en recension eller på ett bokomslag, utan att göra någon illa berörd.

Syfte och frågeställning

Efter att jag funnit en sida på internet, ”Covering Lolita”, sammansatt av författaren och Nabokovforskaren Dieter E. Zimmer, blev jag nyfiken på hur Lolitakaraktären presenteras. På hemsidan förevisas runt 170 omslag till *Lolita* från hela världen (exklusive omslag till filmer, kommenterade upplagor och *The Enchanter*).⁹ Detta fick mig att fundera kring relationen mellan beskrivningarna av Lolita i texten och bilder av henne på olika omslag till boken. I en vidare sökning kring omslag till *Lolita* fann jag att jag inte var ensam om att ha funderat kring detta ämne. John Bertram är en amerikansk arkitekt som driver bloggen ”Venus febriculosa”. Han tyckte att väldigt få av omslagen publicerade på ”Covering Lolita” berör romanens komplexitet och detta fann han upprörande. Detta resulterade i att han på sin blogg höll en tävling i att utföra nya versioner av omslag till *Lolita*. Bertram fick in 155 förslag av 105 tävlande, från 34 länder.^{10 11} Detta visar att det är ett ämne som

---

⁶ Nabokov & Appel, *The annotated Lolita*, s. xxxvi ff.

⁷ Bilaga 4.

⁸ Christopher Wilson, ”The look of *Lolita*”, ur *Eye*, 2002: 43, s. 20.

⁹ Dieter E. Zimmer, *Covering Lolita 185 book and media covers from 37 countries and 56 year*, hämtat från: <http://www.dezimmer.net/Covering%20Lolita/LoCov.html>, 2011-12-06, utskrift i uppsatsförfattarens ägo.

¹⁰ Resultatet går att skåda på hans Flickr:

<http://www.flickr.com/photos/johnzarow/sets/72157622389801039/detail/>, 2011-12-14.

¹¹ John Bertram, ”Lingerie, lollipops, lipsticks: Inventing the perfect *Lolita* cover”, Nabokov Online Journal, Vol IV / 2010, hämtat från: http://etc.dal.ca/noj/articles/volume4/6_Bertram_Final.pdf, 2011-12-14, utskrift i uppsatsförfattarens ägo.

engagerar och att det finns många sätt att beskriva Lolitakaraktären och bokens ämne och handling på.

1958, då den amerikanska upplagan skulle publiceras klargjorde Nabokov tydligt vad han hade för önskemål kring omslaget till *Lolita*:

Do you think it could be possible to find today in New York an artist who would not be influenced in his work by the general cartoonish and primitivist style jacket illustration? Who would be capable of creating a romantic, delicately drawn, non-Freudian and non-juvenile, picture for *Lolita* (a dissolving remoteness, a soft American landscape, a nostalgic highway – that sort of thing)? There is one subject which I am emphatically opposed to: any kind of representation of a little girl.¹²

Trots Nabokovs tydliga önskan så är nära 70% av omslagen på ”Covering Lolita” prydda av en flicka eller någon av det kvinnliga könet. Man får anta att dessa ska föreställa Lolita. Hur samverkar, alternativt motverkar egentligen de olika bilderna vi får av Lolita på bokomslagen och de som finns i texten? I denna uppsats vill jag utreda: Hur representativa är de omslag som gjorts till Vladimir Nabokovs *Lolita* för bokens innehåll och beskrivningar av huvudpersonen Lolita?

Metod och material

Med innehållet i *Lolita* som bas ville jag skapa mig en ordentlig bild av Lolita, så som hon beskrivs av Humbert Humbert. I romanen finns andra beskrivningar av flickan, gjorda av Lolitas mamma och hennes rektor; men för att avgränsa mig har jag valt att enbart utgå från den bild som Humbert ger av Lolita. Som romanens berättare är det han som styr beskrivningarna. Allt vi som läsare tar del av är vad Humbert i sitt erkännande bestämmer sig för att låta oss veta. Hur han beskriver Lolita är en efterkonstruktion av gamla minnen, gamla dagboksanteckningar och de sätt som andra människor beskriver Lolita kan lika gärna vara ändrade av Humberts redigerande penna.

Således sammanställde jag ett dokument över 1. Lolitas utseende, 2. Lolitas sätt att agera, 3. Lolitas kläder – för att skapa mig en översiktsbild av hur Humbert presenterar Lolita. Detta arbete blev en mycket viktig bas i min fortsatta analys av omslagen och resulterade i över fyra sidor text, en bild av textens Lolita. Dessa uppgifter har sedan, i den mån de varit intressanta i förhållande till omslagen, vävts in i bokomslagsanalyserna.

---

¹² Wilson, s. 20 f.

På ”Covering Lolita” finns det omslag som är typsnittsbaserade och det finns de som visar bilder av Nabokov. Många presenterar en Lolita som är allt för gammal, eller en sexig flicka med slickepinne i mun, iklädd stay-ups. För att göra ett urval bland de runt 170 omslag som publicerats på ”Covering Lolita” har jag valt ett omslag från varje decennium sedan boken släpptes 1955, till 2011, alltså sju omslag. Jag är medveten om att de sju omslag jag valt att analysera enbart utgör ungefär 5% av omslagen publicerade på ”Covering Lolita” och inte kan ge en korrekt bild av alla omslag som gjorts. Att tre av de jag valt är italienska är en slump. Omslagen är dels valda för att de gestaltar någon av det kvinnliga könet, och alltså kan ses som en bild av Lolita, men också helt enkelt efter vilka som jag innan en djupare analys tyckte verkade mest komplexa. Att jag som avgränsningsmetod valde att ta ett omslag från varje decennium, var enbart på grund av att jag skulle ha någonting mer än kvinnorepresentationen att utgå från i min avgränsning.

Det sammanhang som omslaget är gjort i är inte någonting som jag kommer att ta upp i min analys. Detta är på grund av att jag inte har någon vetskap om de personer som designat omslagen och alltså inte kan väga in aspekter som kön, ålder eller andra kontexter i konstnärens skapande av omslaget. Därför lämnar jag också tidskontexten utanför. Viktigt att notera är att jag inte har tillgång till böckerna i fysiskt format och således inte kan kommentera eller analysera omslagens material, rygg eller designen på bokens baksida. Jag kommer inte heller att analysera omslagens typsnittsval, då jag inte anser mig ha tillräckligt mycket kunskap inom typografi för att göra dem rättvisa.

Det jag har att utgå från är romanens text innanför pärmarna och bilderna på omslagen. Analyserna grundar sig på en metod som finns beskriven i *Samspel text bild*, en bok om budskap i just texter och bilder. Det gäller ”att plocka isär ord och bild i syfte att kunna förstå och beskriva delarna och deras relationer till varandra och till helheten”.¹³ Utifrån detta ställde jag mig frågor som ”vad skildras?”, ”hur samspelar text och bild?” och ”vilket är syftet?”. En grundlig beskrivning av varje bild gjordes innan jag satte den i förhållande till vad jag kommit fram till angående hur Lolita beskrivs i texten. Utöver jämförelsen mellan bild och text angående Lolitas yttre attribut så har jag analyserat omslagen utifrån andra aspekter, såsom form, färgval och positioner, vilket också har satts i förhållande till bokens handling och beskrivningar och således har fått bestämma och utveckla inriktningen för varje omslagsanalys. De olika inriktningarna för analyserna var alltså inte bestämda från början, utan var en del av analysprocessen.

---

¹³ Bo Bergström, *Samspel text bild: för text och bildmänniskor, som vill förstärka sina budskap inom information, nyhetsförmedling och reklam*, Stockholm, 2010, s. 145.

Mina primärkällor är ”Covering Lolita” och en svensk Prismautgåva av Nabokovs *Lolita*, utgiven 1987. Denna version är inte publicerad på ”Covering Lolita”, vilket visar att det finns ännu fler omslag gjorda till *Lolita*, än de som har offentliggjorts på hemsidan. Nabokovforskningen kring *Lolita* är i det närmaste oändlig. För fakta kring boken och författaren har jag främst använt mig av *The annotated Lolita*, en version av *Lolita* som är kommenterad av Nabokovexperten Alfred Appel Jr, och det är således hans förord samt slutnoter jag har funnit intresse i. Forskningen angående *Lolita* är i huvudsak inriktad på *Lolitas* innehåll och bland den har jag använt mig av texter rörande karaktären Lolita och teorier kring Humberts skapande av ”nymfetten”. De texter jag funnit som behandlar omslag till *Lolita* har varit tidningsartiklar, främst publicerade på nätet. I mina analyser använder jag och sammanför fortlöpande teorier och reflektioner från många olika håll.

Omslagsanalyser

Turkiet, 1959¹⁴

Det turkiska omslaget från 1959 fylls i bakgrunden av en mintgrön pastellfärg. Till vänster i bilden står en man som vi får se i profil. Han har blankt, svart hår i en välkammad herrfrisyr. Han har en rynka i pannan som bildas då han vinklar ögonbrynen uppåt vilket tillsammans med ett lätt leende som gör en smilgrop i kinden resulterar i ett ”charmerande” uttryck. Han har tendens till dubbelhaka, men verkar i övrigt smal. Han ser välklädd ut, i mintgrön kavaj, vit skjorta och någonting rött som skulle kunna vara en scarf. Dessa beskrivningar stämmer väl överens med de Humbert ger av sig själv i boken.¹⁵

Hans armar håller kring en kvinna som är placerad lite nedanför honom – han ser således ned på henne. Detta är någonting som rent fysiskt måste hända även för Humbert och Lolita, men Lolita verkar aldrig ”se upp” till Humbert Humbert. Vi måste anta att kvinnan ska föreställa Lolita, men förutom förväntan på att det är henne boken ska handla om så har vi ingen anledning till det att tro det; det finns ingenting med kvinnan på omslaget som för tankarna till den Lolita vi i boken fått beskriven för oss.

---

¹⁴ Bilaga 1.

¹⁵ Humbert beskriver sig själv som: ”ett kraftigt stycke filmmanlighet” (48), ”kraftig haka, muskulösa händer, djup sonor röst, breda axlar” (51), ”gänglige, storvuxne Humbert Humbert med hår på bröstet, buskiga svarta ögonbryn och en besynnerlig brytning, en kloak av onaturliga drifter dolda bakom ett stillsamt gossaktigt leende”, ”pseudokeltiskt, pojaktigt manligt och med apliknande drag”. (108)

Hon har blondt, kort, fönat hår i sidbena – jämfört med Lolitas kastanjebruna och lockiga. (47, 56) Varför inte åtminstone ge Lolita hennes riktiga hårfärg? En kvinna med blondt hår ses som någon som är rolig och lättsam, vilket står i kontrast mot det mörka hårets styrka och makt. Det blonda håret är även någonting symboliskt för kvinnliga sexsymboler; i *The body social: symbolism, self, and society* försöker Anthony Synnott förklara mystiken och symbolismen hos det blonda håret. Han konstaterar att i Playboykalendrar så är åtminstone hälften blonda och även i såpoperor är antalet ljushåriga kvinnor sex till tio gånger fler än vad de var i den amerikanska verkligheten 1993. Även om en fjärdedel av alla amerikanska kvinnor är blonda som små, så är det bara ungefär 5 procent som fortsätter att vara det efter puberteten.¹⁶ Den blonda hårfärgen borde alltså förutom att stå som symbol för kvinnlig sexlust således också bli en symbol för ungdom. ”Male sex symbols on the other hand have tended to be tall, *dark*, and handsome” - någonting som stämmer väl överens med bilden av Humbert Humbert. Synnot ger manliga exempel som Humphrey Bogart, Cary Grant och Clark Gable. Kvinnliga exempel är Jean Harlow, Marilyn Monroe och Grace Kelly.¹⁷ Alla stjärnor som skulle kunna vara de två porträtterade på omslaget till *Lolita*.

Omslagskvinnan bär läppstift – vilket Lolita gör då och då (65) – och är sminkad kring ögonen. Hennes iris är blågrön, textens Lolitas ögon är blekgrå. (52) Omslagskvinnans blick är lite loj och mottaglig. Den säger: ”Jag gör allt för dig, gör vad du vill med mig”.

Omslagets kvinna har, till skillnad från mannen inga rynkor i ansiktet, så omslaget har rätt i att kvinnan åtminstone är yngre än mannen. Dock måste hon vara i alla fall i tjugooårsåldern och som Vladimir Nabokov själv uttrycker det med ett flin i ett amerikanskt TV-program av oklar årgång: ”Look at the man and the girl! I'm not sure who is... who is older!”¹⁸ Det är inte den unga Lolita som vi får följa i boken som porträtteras på omslaget.

En möjlighet är att det ska föreställa Lolita vid det tillfälle som hon och Humbert ses igen, då Lolita är arton år gammal. Hon har skrivit till honom för att be om pengar och Humbert som varit besatt av tanken på att få se henne igen och ta reda på vem som hjälpte henne att rymma, hittar hennes adress och tar sig dit. Vid denna återföreningsscen finns det dock ingenting som tyder på att de ens skulle kramas. (262 – 272) Lolita ser inte heller vid detta tillfälle chic ut på det vis som kvinnan på omslaget gör. Omslagets Lolita har ett vitt

---

¹⁶ Anthony Synnott, *The body social: symbolism, self, and society*, London, 1993, s. 109.

¹⁷ Synnott, s. 109.

¹⁸ *USA Arts: USA The Novel*, “Chapter 3: In the Office”, hämtat från:
<http://thepugetnews.com/2008/12/08/recently-rediscovered-nabokov-video-from-public-tv-channel-13-in-new-york/> 2011-12-29.

linne, men vid återföreningen i texten har hon en brun bomullsklänning, filtofflor och rosafärgade glasögon. (262) Kvinnan på omslaget har relativt stora bröst. Lolitas bröst har tidigare i boken aldrig beskrivits som något annat än ”alltjämt knappt större än en gosses” (175), men vid återföreningen lägger faktiskt Humbert märke till hur kvinnlig springan mellan hennes bröst blivit (266).

Sin vänstra hands baksida håller kvinnan mot mannens bröst. Hennes naglar är långa och välskötta, men omålade. Omslagskvinnans tydliga medvetenhet kring sitt utseende är inte någonting som stämmer överens med textens Lolita som måttligt bryr sig om sin hygien. (57) Det enda som stämmer överens mellan omslagets Lolita och bokens är alltså (om det ska vara då Lolita är arton år) att hon någon gång i sitt liv har använt läppstift och att hon har bröst.

Självfallet är maktrelationen mellan Humbert och Lolita problematisk och detta blir på många vis aktuellt i en analys av det turkiska omslaget. På mannens handled syns en klocka. Klockan har länge varit en symbol för makt – makt över tiden – betyder detta att Humbert är den som har makten i *Lolita*? Så som kvinnans blick på omslaget indikerar att hon ger sig till mannen stämmer inte med Lolitas och Humberts maktrelation. Lolita är både fysiskt, ekonomiskt och kanske även intellektuellt underlägsen Humbert, men hon ger sig aldrig riktigt hän till honom. Humbert är svag för Lolitas charm, vilket Lolita förstår och utnyttjar på så vis att hon är den som går vinnande och får sin vilja igenom genom att lämna Humbert Humbert. På olika vis besitter de båda makt över varandra. Vad jag vill klargöra är att Lolita inte hänger sig åt Humbert som omslaget ger sken av. Klockan som maktsymbol i kombination med kvinnans blick och deras båda positioner på omslaget sätter igång tankar kring dessa maktförhållanden mellan karaktärerna, men också kring deras samhällsstatus.

Humbert är en kulturintresserad, välutbildad man, är lärare och undervisar på universitet. Han har fått ta över ett parfymföretag. Han har även pengar nog att resa runt i bil, utan någon som helst inkomst som han jobbar för, under ett helt år. Under detta år bor de på hotell eller motell och ägnar sig en hel del åt nöjen som måste kosta mycket pengar.

Då Humbert för första gången besöker mor och dotter Haze beskriver han hur Mrs Haze tillhör de ”kvinnor som är i total avsaknad av humor och i grund och botten lika likgiltiga för vart och ett av de dussintal ämnen som kan bli föremål för en salongskonversation” (46) – vilket tyder på att Humbert inte anser att han och Mrs Haze är på samma nivå, socialt sett. Mrs Haze verkar inte arbeta med någonting, men har ändå råd med en hushållerska och att försörja Dolores. Möjligtvis lever hon på arvet efter Dolores pappa. De tillhör båda

medelklassen, men Humbert tillhör den mer intellektuella. Hans reaktioner på interiören i Mrs Haze hem tyder på att ingenting där är gott nog åt honom: ”Jag skulle inte kunna trivas i den sortens hem, där sönderlästa veckotidningar låg och skräpade på stolarna [...] Jag fördes upp i övervåningen till 'mitt rum'. Jag inspekterade det genom en dimma av ytterlig avsky som dock inte var tillräcklig för att dölja René Prinets 'Kreuzersonaten' ovanför 'min' säng”. (46) Att Humbert känner igen ”Kreuzersonaten”¹⁹, en målning inspirerad av Beethovens ”The Kreutzer Sonata” talar för att han är allmänbildad och konstintresserad. Nabokov verkar ha fört över sin smak till Humbert, för i *The annotated Lolita* kan man läsa Nabokovs beskrivning av målningen: ”an 'ill-groomed girl pianist rising like a wave from her stool after completing the duo, and being kissed by a hirsute violinist. Very unappetizing and clammy, but has 'camp' charm”.²⁰ I verkligheten användes målningen från 1941 för att göra reklam för en parfym vid namn ”Tabu”. I *Lolita* får Humbert 1939 ta över ett parfymföretag (36) och spenderar sin första tid i USA med att ”författa och redigera parfymannonser” (41). Det är lockande att tro att det skulle vara Humbert som författat och designat Tabus reklam, men det är egentligen en alltför djärv gissning. Jag tror att det i romanen är meningen att Humbert känner till målningens kommersiella användande och således ogillar den på grund av dess smöriga motiv, men också i kombination med hans ogillande av konstens kommersialisering.

På en skönhetsblogg går det att läsa följande om Tabu:

Few perfumes have the bad reputation of the 1932 Tabu by Dana, 'un parfum de puta', the prostitute's perfume. I remember in the play 'Love, Loss And what I wore' [Nora and Delia Ephron, 2008] there was a snippet about someone looking and smelling cheap. As Tyne Daly explaining on stage: 'she was wearing Tabu'. The audience roared in laughter, knowingly. Why, of course, what else could it have been?”²¹

Tabu är alltså en parfym som idag utstrålar billighet, vilket antagligen också var fallet i den samtid som *Lolita* utspelar sig i. Den är låg och billig, vilket även verkar gällande målningen och inredningen hemma hos familjen Haze. Allt som Humbert reagerar negativt på i hemmet stämmer överens med hur han beskriver Lolita. Lolita som är lättpåverkad av reklam och moderegler (150), har ett vulgärt och smaklöst språk (72), läser serier (165), tycker om schlagermusik (108), är ”biobiten”, älskar revyfilmer (169), slukar filmtidningar

---

¹⁹ Bilaga 2.

²⁰ Nabokov & Appel, *The annotated Lolita*, s. 355.

²¹ The Non-Blonde: A blog about beauty, fashion and perfume, *Tabu by Dana (Vintage Perfume)*, hämtat från: <http://www.thenonblonde.com/2011/10/tabu-by-dana-vintage-perfume.html>, 2011-01-01, utskrift i uppsatsförfattarens ägo.

(56) och har bilder på filmstjärnor ovanför sängen (75). På samma sätt som Humbert anser sig ha rätt till att sätta sig över inredningen och smaken i det Hazeska hemmet, anser han sig också kunna besitta makten över en flicka med denna låga smak.

Omslaget talar på alla sätt emot vad Nabokov önskade till sin bok. Han ville ha någonting klassiskt, ingenting som var influerat av samtidens serieinflation. På detta vis går Nabokovs och Humbert Humberts smak än en gång sida vid sida. Samtidigt strider inte omslaget egentligen emot Nabokovs största önskan, att dess bild inte fick föra tankarna till en *liten* flicka. Omslaget är inte ett omslag som beskriver Lolitas utseende på ett tillfredsställande vis, men det kanske inte heller är poängen? Designern undviker det problematiska i att illustrera en ung flicka i en kärleksfull scen med en äldre man. Istället beskriver han/hon en stillbild av stereotyp manlig och kvinnlig sexualitet. En blond kvinna som utstrålar ungdom och en äldre stilig man, båda som hämtade ur en filmscen. Bilden på paret beskriver Lolitas barnsliga, något vulgära smak och hennes kärlek till allt det moderna. Det är inte Lolita och Humbert vi får se, men det är Lolitas drömbild av vara en filmstjärna (72) och del av ett stiligt filmstjärnepar. Detta är den typ av bild som Lolita skulle kunna sätta upp på väggen ovanför sin säng.

Frankrike, 1963²²

Det franska omslaget från 1963, utgivet av Gallimard, har en blågrön bakgrund. Omslaget pryds av ett målat porträtt av en flicka. Hon har långt ljust hår i sidbena, en något för ljus färg i förhållande till det kastanjebruna som Humbert Humbert beskriver. Håret är lite lockigt, alternativt flätat och vi ser inte slutet av det, då det övergår i den blågröna bakgrunden. Flickan har ett litet ansikte och stora, överdimensionerade, blänkande blå ögon med mörka ögonfransar. Hon har en väldigt liten näsa som följs av en liten, men ändå fyllig mun. Hon verkar osminkad, med naturligt färgade läppar. Nedanför munnen finns en något utstickande, rundad liten haka. Hon har en mycket lång hals, som liksom håret transcenderas in i den blågröna bakgrunden.

Trots att omslaget presenterar ”a little girl”, som Nabokov satte sig emot, så kallar han det i tv-programmet *USA Arts: The Novel*, för ”my favourite” och ”delightful”.²³ När programmet sändes är oklart, men det måste vara efter 1964, då det sista omslaget Nabokov

---

²² Bilaga 3.

²³ *USA Arts: USA The Novel*, ”Chapter 3: In the Office”, hämtat från: <http://thepugetnews.com/2008/12/08/recently-rediscovered-nabokov-video-from-public-tv-channel-13-in-new-york/>, 2011-12-29.

kommenterar publicerades då. Det är alltså minst nio år efter att första utgåvan skulle ges ut, då Nabokov var så bestämd angående att en flicka inte fick publiceras på omslaget. Vad kan vara anledningen till att Nabokov ändrade sig? En möjlighet är att detta omslag inte på något vis indikerar att flickan har ett förhållande med en äldre man. En av Nabokovs stora rädslor var att läsare skulle döma boken på förhand. Detta är antagligen anledningen till att han motsatte sig en flicka på omslaget. Tjugo år innan boken skulle publiceras skrev Nabokov till sin agent, antagligen angående *The Enchanter*, att ”I'm afraid I cannot very well send you a synopsis... the quality of this novel is in the way the plot is treated and not in the plot itself. Besides I am very much against my books being judged by mere descriptions of their contents.”²⁴ Ett bokomslag ses som en beskrivning, ett slags synopsis över vad en bok ska handla om, och Nabokov ville att läsarens bild av boken skulle vara så tom som möjligt, innan han eller hon öppnar pärnarna. Men varför är bokomslaget med flickan då en av hans favoriter? Hon ser otroligt oskyldig ut. Hennes ljusa färger får betraktaren att tänka på oskuldsfullhet, då jungfrulighet ofta symboliseras med färgen vit – på grund av att den ses som någonting rent och oanvänt. Om flickan på omslaget hade haft Lolitas mörka hår hade hon genast gett intryck av att vara lite hårdare, lite mindre oskuldsfull. Vad jag tror att Nabokov gillade med omslaget är att Lolitas uttryck inte går att avläsa, alltså kan man inte heller döma det. Vi kan inte se att det skulle vara en flicka som lockar en äldre man. Vi kan inte döma innehållet och inte heller Lolita. I ena stunden ser hon likgiltig ut, i nästa stund ler hon lätt. Koncentrerar man sig enbart på hennes ögonbryn verkar hon arg och i ögonblicket därpå ser hon ut att vara på väg att börja gråta. Det är en otroligt märklig bild om man ser på den länge. Inte förrän efter att man läst *Lolita* kan man göra ett försök att avläsa hennes min och för mig illustrerar omslaget den ledsna, hjälplösa och oskyldiga Lolita som går jämte den Humbertska Lolita.

Den Lolita som jag kallar den Humbertska är en mask, ett skådespel både från Lolitas sida, för att hon ska klara av situationen och verka oberörd, men också en vision av Humbert Humbert. Visst finns det exempel på tillfällen då Lolita tar initiativ till sexuellt umgänge, men de tillfällena utspelar sig enbart i början av *Lolita*, då hon finner det hela nytt och spännande. Än fler exempel finns det på att Lolita *inte* vill ha sex med Humbert. ”Det var mycket apatiskt hon förtjänade sina tre pence om dagen” (182), ”Du gav mig en blick, en flyktig, frågande, irriterande blick ('Nej, inte nu igen, inte nu igen!') [...] 'Kan du låta bli mej, låt mej för Guds skull vara i fred någon gång...!'” (190). De senaste trettio åren

---

²⁴ Wilson, s. 18.

har man sett ett djupare intresse för tanken på att Humbert är blind för den riktiga Lolita. Framför den riktiga Lolita finns det teorier om att han skulle se sin första kärlek, Annabel, eller enbart en ”nymfett”, eller helt enkelt en upphöjd kvinnobild.²⁵

Att omslagets Lolita inte har något smink, inget läppstift, får illustrera att detta är Lolita utan masken. Hon skiljer sig från den Lolita som Humbert lockat fram, som ”tack vare flitiga erotiska övningar fått något varmt och smäktande över sig” (160), från den Lolita som blir rasande över Humberts förbud kring vad hon får göra och också från den sluga Lolita som är klyftig nog att planera en väg bort. Vid få tillfällen tittar omslagets omaskerade Lolita fram i texten, visar sig och blir synlig även för Humbert Humbert; ”[M]en mitt i natten kom hon snyftande in till mig och vi försonades under mycket angenäma former. Ni förstår, hon hade ju absolut ingen annanstans att ta vägen” (144), ”[o]ch minnet av hennes snyftningar om nätterna – varenda natt – från det ögonblick jag låtsas somna” (175). Detta är två av mycket få tillfällen som Humbert ser Lolita utan masken. Efter att Humbert har träffat Lolita för sista gången, då hon är arton år gammal, ser han tillbaka på deras tid ihop och hittar ett förträngt minne:

En gång – det var sent en eftermiddag på en gata i Beardsley – vände sig min Lolita till lilla Eva Rosen [...] 'Vet du, det hemska med döden är att man är så alldeles ensam.' Och det slog mig med ens, medan jag gick där bakom dem som en annan robot, att jag i själva verket inte visste ett dugg om min älsklings själsliv och att det kanske rent av bakom de rysliga infantila klichéerna fanns slott och förtrollade trädgårdar och kvällshimlar – konturlösa lyckoland där jag, trashanken och epileptikern, var absolut portförbjuden. [...] Hon kamouflerade sin ömtålighet med banala och vulgära klyschor”. (276)

Det är *för mig* den inre Lolita, hon som hjälplöst längtar bort från Humbert och det liv hon lever med honom som vi ser i flickan på Gallimards omslag.

Italien, 1970²⁶

Det italienska omslaget från 1970 är egentligen helt oskyldigt. Det är ett glatt, färgsprakande omslag i lila, rosa, blått, orange, grönt, gult och vitt. Bakgrunden är randig i alla dessa färger, med en bredare orange rand i mitten. I mitten av omslaget finns det en oval, liksom utskuren i de färgade ränderna. I den finns en tonad bakgrund, som går från vitt till blått. Det är möjligt att det är en spegel vi ser, och det som speglas är en flickas kjol och ben. Kjolen är liksom resten av omslaget barnsligt randig. Ur den sticker det ut två

²⁵ Anika Susan Quayle, “Lolita is Dolores Haze: The ‘real’ child and the ‘real’ body in *Lolita*”, Nabokov Online Journal, Vol. III / 2009, s. 1. Hämtat från: http://etc.dal.ca/noj/articles/volume3//07_Quayle.pdf, 2011-11-21, utskrift i uppsatsförfattarens ägo.

²⁶ Bilaga 4.

smala ben, som avslutas i ett par vita knästrumpor. Vi ser inte vad som händer ovanför höfterna och inte nedanför anklarna. Som betraktare ser vi flickan lite underifrån, vilket betyder att man till viss del ser under hennes kjol – men det är inget mer än ben som visas.

Humbert Humbert beskriver Lolita som någon som är ”egendomligt tanklös eller oblyg eller båda delarna när det gäller att visa benen”. (126) Hennes fötter är ideligen i rörelse. ”[H]on gned högra fotens tår mot vänstra vristen, förde foten tillbaka, ställde benen i kors, vaggade av och an, stappade ett tag och började scenen på nytt.” (185) Hon sitter ofta och gärna i en fåtölj med benen över armstödet. (190) Således är omslaget med benen i fokus en bild som väl representerar Humberts blick på Lolita.

Det är möjligt att Lolita är tanklös när det gäller att visa benen, men ska en tolvåring alls behöva tänka någonting kring att det skulle vara oanständigt eller farligt? Det är Humbert Humberts sexuella läggning och hans manliga blick som konstruerar en sexualiserad bild av Lolita. Begreppet ”den manliga blicken” är någonting som den feministiska filmvetaren Laura Mulvey introducerade i ”Visual pleasure and narrative cinema”, 1975. Den manliga blick som hon talar om handlar om den aktiva, manliga blicken i förhållande till den passiva, kvinnliga blicken som både tar sig form mellan skådespelare i filmer, men också mellan kvinnliga skådespelare och betraktare i biosalongen. Jag menar att teorin även går att applicera på min analys av omslag och text. Mulvey syftar på att kvinnan enbart blir en representation på vilken den manliga blicken kan applicera vad den känner för.²⁷ Hon anser också att ”[e]n del av en fragmenterad kropp löser upp renässansrummet, den illusion av djup som berättelsen kräver, och ger upphov till en ytmässighet, till något som skänker filmbilden karaktären av ett utsnitt eller av en ikon snarare än av en illusorisk trovärdighet.”²⁸ Samma sak händer med vårt omslag där vi bara tillges ett utsnitt av det som ska föreställa Lolita. Hon blir en ikon, någonting att applicera sina egna önskemål på. Hon kan bli vad vi gör henne till och Humbert Humbert sätter henne i facket ”nymfett”, hans drömbild av en lockande flicka.

Mulvey berättar också om hur huvudkaraktären Scottie, i Hitchcocks *Studie i brott*, från 1958 bär kameran som blick. Han är voyeurist – någon som blir upphetsad av att titta på tilltalande personer, ofta i samband med att de betraktade på något vis är nakna.²⁹ Detta resulterar i att han förälskar sig i den perfekta bilden av kvinnlig skönhet och mystik.³⁰ Jag

---

²⁷ Laura Mulvey, ”Visuell lust och narrativ film”, ur *Feministiska konstteorier*, red. Sara Arrhenius, Stockholm, 2001: 2, s. 55 f.

²⁸ Mulvey, s. 56 f.

²⁹ Anna Bäsen och Niklas Långström, *Pervers?: om sex utöver det vanliga*, Stockholm, 2006, s. 28.

³⁰ Mulvey, s. 64.

anser att även Humbert Humbert har utvecklat en viss form av voyeurism, utöver sin pedofili. Möjligtvis är han efebofil eller hebefil, då Lolita kanske kan kategoriseras könsmogen. Sådär definieras begreppen i boken *Pervers?*:

Pedofili handlar om en sexuell tändning gentemot barn som ännu inte är könsmogna. Barnen har alltså inte börjat utveckla könsbehåring, bröst eller skäggväxt och är vanligen mellan tre och tolv år. [---] När en person attraheras sexuellt av barn och unga som är i puberteten används även termerna efebofil och hebefil. [---] Gemensamt för samtliga är att den sexuella attraktionen kan vara riktad gentemot personer som lagligt sett är för unga för att ha sexuell umgänge, det vill säga 15 år.³¹

Länge undertrycker Humbert sin sexuella läggning och den enda njutning han finner i sin attraktion till unga flickor är då han tittar på dem från en bänk i parken eller överhuvudtaget på avstånd.

Det hände till exempel att jag i ett upplyst fönster tvärs över gatan tyckte mig se en nymfett som höll på att klä av sig framför en lämpligt placerad spegel. Den på så sätt isolerande och avlägsnande synen hade en säregen intensiv charm som tvang mig till en ögonblicklig ensam självtillfredsställelse. (30)

Denna undertryckta attraktion resulterande i voyeurism vill jag säga har resulterat i Humberts drömbild av nymfetten som sort (se under rubriken ”Italien, 1993”), och i att Humbert till en början känner sig ganska nöjd med att enbart vara nära och titta på Lolita. Med 1970 års italienska omslag blir vi som läsare introducerade i boken med Humbert Humberts blick. Detta intensifierar den oförklarliga och motvilliga sympatin och förståelsen för Humbert som jag tror att många läsare av boken blir medvetna om. På ett omslag till *Lolita* finns Martin Amis citerad: ”You read *Lolita* sprawling limply in your chair, ravished, overcome, nodding, scandalized assent.”³² Detta exemplifierar vad jag själv upplevt genom att läsa *Lolita*, att trots att romanen behandlar ett skandalöst ämne och man ofta skäms över att ens ta del av historien, så är där någonting som får en att fortsätta läsa, alltså godkänna händelseförloppet. Detta kan bero på det vackra och kluriga språket som *Lolita* är byggt av, och då i sin tur att Humbert genom detta inte bara vaggas in i Lolita i sin charm, utan även oss. Detta resulterar att vi, till viss del, dras med i Humberts manliga blick och hans ikonisering av nymfetten Lolita. På detta omslag delar vi ögon med Humbert

---

³¹ Båsen och Långström, s. 179.

³² Bilaga 12.

Humbert och det ger absolut en rättvis bild av vad man som läsare har att vänta av romanen, utan att avslöja för mycket – vi ser bara nästan, men inte riktigt, under kjolen.

Italien, 1980³³

Det italienska omslaget från 1980 har en vinröd bård högst upp. Under bården tar en bild vid. Den har murriga färger som alla drar åt det bruna hållet. Den föreställer en naken flicka, som halvligger på en säng. Under henne ligger vita lakan. Hon har brunt, aningen lockigt hår som vi inte kan se var det slutar – för att det ligger på hennes rygg och hon har framsidan mot betraktaren. Hennes hud är mycket ljus. Hon har ett nätt ansikte, hennes ögon verkar mörka, antagligen bruna. Hon ler lätt. Hennes bara bröst är platt och framför det håller hon i sin högra hand en leksaksfågel i rött och blått. Fågelns vingar är lyfta. Hennes vänstra hand hålls öppen bredvid. Flickan halvligger, lite på sidan, med ena foten i golvet. Detta gör att hon särar på benen och hennes kön blottas. Hon har ingen könsbehåring. Benet som hon inte har i marken försvinner in under en brun filt. Ovanpå filten står det en liten bur eller bärkorg. Luckan till den är öppen och en katt är halvvägs ute ur den. Det ser ut att vara en spräcklig bondkatt. Katten tittar inte på flickan, utan ut i rummet eller mot oss som betraktare.

Nakenbilder av kvinnor, eller flickor, har haft en lång tradition i konsthistorien. I synnerhet tycker jag att detta omslag för tankarna till målningen *Olympia*, av den franska konstnären Édouard Manet, från 1863.³⁴ Det är en bild av en naken ung kvinna, halvliggande på en säng med handen framför sitt kön. Hennes ögon vilar på betraktaren. Hon är ”pyntad” med blomma i håret, örhänge, band runt halsen, armband och klackade tofflor – vilket upprörde då tavlan först visades i Paris. Olympias attiraljer tyder på att hon skulle vara prostituerad – någonting som alltså inte ansågs acceptabelt att avbilda, men Manet tillhörde impressionisterna, vilka inte ansåg att konsten borde ha några regler. Bakom *Olympia* står en mörkhyad kvinna som vi kan anta är en tjänsteflicka. Vid ändan av sängen sitter en svart katt.³⁵ Tavlan heter som sagt *Olympia*, den bär samma namn som det första förlag som gav ut *Lolita* 1955.³⁶ Förlagets namn kan alltså även det vara inspirerat av Manets prostituerade *Olympia*, med tanke på att förlaget givit ut pornografiskt material, och detta har i sin tur omslagskonstnären gjort till en sluten cirkel genom att han inspirerats av *Olympia*.

---

³³ Bilaga 5.

³⁴ Bilaga 6.

³⁵ Silvia Evangelisti, ”Impressionismen”, i *Bra böckers konstguide: [epoker och ismer genom tiderna]*, red. Sandra Spoccati, Höganäs, 1994, s. 125.

³⁶ Nabokov, *The annotated Lolita*, s. xxxiii.

Olympia lär vara inspirerad av den italienska konstnären Tizians konstverk *Venus från Urbino*, från 1538.³⁷ Denna målning föreställer en kvinna, liggandes lite på sidan på en säng med vita lakan. Hon ser rakt mot betraktaren. Vid hennes fötter vilar en hund och i bakgrunden står två tjänstekvinnor, varav den ena letar efter någonting i en kista. Att tavlan kallas för *Venus från Urbino* är märkligt då kvinnan inte hyser några gudinnelika egenskaper. Mannen som beställde tavlan kallade den rätt och slätt för ”den nakna kvinnan”.³⁸

Men även Tizian var inspirerad av en prototyp: *Den slumrande Venus* av Giorgiones – även han från Italien – vilken lär vara anledningen till vad Tizians tavla kommit att kallas.³⁹ Den föreställer en naken kvinna som ser ner i marken, kallad efter gudinnan Venus, liggande på ett sädesfält.⁴⁰

Alltså är bilderna som jag tror inspirerat till det italienska omslaget till *Lolita* från 1980 även de från början av italienska konstnärer. De föreställer en prostituerad kvinna, en ”vanlig” kvinna och en gudinna. Lolita besitter egentligen alla dessa epitet. För Humbert Humbert är hon ofta den nymfett, som kan liknas vid någonting upphöjt, gudinnelikt. I skolan är hon Dolly, en vanlig tjej med tonårsbekymmer. Då Lolita och Humbert bor i Beardsley börjar Humbert allt mer tala om Lolita i smutsiga termer;

Hennes hy var den vanliga vulgära skolflickans, hon som med smutsiga fingrar kletar skönhetskrämer på ett otvättat ansikte utan att tänka på risken för finnar och utslag. [---] Hennes gråaktiga och lätt blodsprängda och grumliga ögon [---]. Hennes smutsiga vita sockor, [...] hennes skökodoft och framför allt hennes döda ansikte med dess artificiella rodnad och nymålade läppar. Något av läppstiftet hade fastnat på framtänderna och jag fick en spöklik bild, inte av Monique utan av en annan liten prostituerad. (200 f.)

Vid ungefär denna tidpunkt inser Lolita att hon kan tjäna pengar på Humbert.

I vetskap om den magiska makten hos sina mjuka läppar lyckades hon – på mindre än ett skolår! - höja priset på ett flyktigt famntag till tre eller till och med fyra dollar. O, läsare, skratta inte då jag berättar hur jag på själva njutningens pinobädd rasslade med småslantar och till och med silverdollar. (182)

På Tizians tavla ligger det som nämnts en hoprullad hund vid kvinnans fötter. På tavlan målade av Manet står där istället en katt som ser rakt mot betraktaren, liksom på *Lolita*-omslaget. En katt är vildare och kanske mer oberäknelig till sin natur än vad en hund är,

---

³⁷ Bilaga 7.

³⁸ Hugh Honour & John Fleming, *Konsten genom tiderna*, Stockholm, 1992, s. 431.

³⁹ Bilaga 8.

⁴⁰ Honour & Fleming, *Konsten genom tiderna*, s. 431.

vilket jag tror speglar kvinnornas sätt. Av Humbert Humbert beskrivs Lolita vara både listig och charmig och ha ”en slängig mjukhet” i sitt sätt – därav en katt och inte en hund vid Lolitas fotända. Skillnaden mellan katten på Manets tavla och på omslaget är att Lolitas katt är halvvägs ute ur en bur. I *Lolita* nämns det aldrig någonting om att Lolita skulle ha en katt. Istället tror jag att katten är en allegori som får illustrera Lolitas fångenskap hos Humbert Humbert – en fångenskap som inte är total, men svår att ta sig ur.

På både Giorgiones och Tizians tavlor figurerar det tjänsteflickor. Någon sådan finns inte på bokomslaget. Det enda som väcker uppmärksamhet utöver flickan och katten är leksaksfågeln som Lolita håller i handen. En fågel symboliserar frihet, men att fågeln hålls i flickans hand ger då motsatt effekt och gör att fågeln, liksom katten symboliserar fångenskap.

I slutet av *Lolita* liknar Humbert Humbert Lolita vid Venus. Omslagets Lolita liknar visst i färger och former en ung version av Giorgiones *Den slumrande Venus*, men det är inte den bilden av henne som Humbert liknar henne vid, utan ”Botticellis Venus”. (263)⁴¹ Denna Venus har ljusare hår och ögon än vad Giorgiones och omslagets Lolita har, vilket gör att Humberts beskrivning drar något åt olika håll. På grund av detta väljer jag att tolka det som att det enbart är Lolitas och Venus ansiktsdrag som är lika: ”samma veka näsa, samma en smula suddiga skönhet”. (263) Lolitas hår beskrivs som kastanjebrunt och hennes ögon som ”intetsägande blekgrå” (52) – ögonen på omslaget är för mörka, men håret har rätt färg utifrån textens beskrivning.

Omslagsdesignern/konstnären har fångat Lolitas barnsliga utseende som fanns innan tiden i Beardsley, innan hon allt oftare målade sig. Hennes blick på fågeln tyder på den ”drömmande barnslighet” (52) som Humbert beskriver att hon har. Hennes sätt att sära lätt på benen utan att se på betraktaren innefattar den tanklöshet, (126) slängiga mjukhet (s. 50) och hennes förkärlek till att sitta med benen över kanten på fåtöljer. (190) Till skillnad från de fyra tavlorna av Botticelli, Giorgione, Tizian och Manet så skyler inte Lolita sitt kön på något vis. Detta kan tolkas som något helt omedvetet och det blir i kombination med att hennes blick inte är riktad mot betraktaren ”det mest karaktäristiska i ’Lolita-leendet’”. (277 f.) Omslaget fångar alltså både den barnsliga Lolita som vi lär känna i den första delen av boken och den flirtiga Lolita som låter främmande män lockas av henne, efter Beardsley.

Det är alltså ett mångskiftande omslag som fångar den mångsidiga Lolita. En prägel satt av flera hundra år gamla konstnärskap ger omslaget dess utstrålning av oskuldsfullhet.

---

⁴¹ Bilaga 9.

Detta i kombination med en ung flicka, oblygt särande på sina ben visar textens komplexitet – i författarens språkkonst och romanens kontroversiella ämne.

Italien, 1993⁴²

På 1993 års italienska omslag finns det en bild som ramas in av en himmelsblå bakgrund. Bilden är rektangulär och föreställer en naken kvinna på en sten i ett brusande vatten. Hon har mycket långt hår, som är risigt i topparna, uppsatt i en hästsvans som räcker henne nedanför rumpan. Vi kan se hela kvinnan, men hon sitter i profil och ansiktet hamnar i skugga. Hennes kropp är blek och fyllig. Hon spelar på ett flöjtinstrument Det är inte många likheter med vår späda (47) Lolita med ett bystmått ”alltjämt knappt större än en gosses”. (175) Lolita med smala, beniga handleder (65), ”gossknän” (123) och ”omogna” höfter (164). Nej, håret är för långt och för rakt och kroppen är för kurvig för att kunna föreställa textens Lolita.

Någon som sitter naken på en sten, i ett brusande vatten och spelar på ett instrument känner vi igen. Omslaget för tankarna till näcken, det övernaturliga, manliga väsen som lockar människor till vattnet där de kan drunkna. Hans lockande musik går inte att stå emot, liksom Humbert inte kan stå emot nymfetten Lolita. Självklart för omslaget också tankarna till den mytiska nymfen. I Svenska Akademiens ordbok finner man ett par olika definitioner av ordet ”nymf”. Det kan betyda de sorglösa, lägre gudinneliknande varelser som man i den grekiska mytologin trodde bebodde naturen i ett liv fyllt av sång och dans. Omslagets himmelsblå bakgrundsfärg tyder på något sublimt. Humbert ser Lolita ofta som någonting upphöjt, något gudinneliknande: ”Det finns flickor mellan nio och fjorton år som för vissa förhäxade iakttagare, två eller tre gånger så gamla, avslöjar sin sanna natur som inte är mänsklig i vanlig bemärkelse utan nymfisk, det vill säga demonisk; dessa exklusiva varelser tänker jag här kalla 'nymfetter'.” (26) Alla flickor i denna ålder tillhör inte nymfetterna, kriterierna innebär inte heller att hon måste vara vacker eller vulgär, nej:

Man måste vara konstnär eller dåre, en varelse av oändlig sorgsenhet med en droppe frätande gift i länderna och en vällustlåga ständigt brinnande i ryggmärken (å, jag står inte ut längre!) för att ögonblickligen urskilja henne med hjälp av vissa outplånliga, nästan omärkliga tecken, en kattmjuk ansiktskontur, en dunig spenslig arm och diverse annat”. (26)

En nymfett blir bara en nymfett i kombination av en äldre man (27), så som Lolita bara blir den Lolita som Humbert Humbert beskriver för oss i kombination med honom, eller kanske

---

⁴² Bilaga 10.

rentav bara i hans fantasi. Det är inte omöjligt att Humbert skapat sig denna bild av den lockande nymfetten för att inför sig själv rättfärdiga sin sexuella attraktion till vissa unga flickor. James Phelan, som skrivit boken *Living to tell about it: A Rhetoric of Ethics and Character Narration*, kallar detta för ”the Nymphet Defense – a subtle but ultimately transparent way of blaming the victim”.⁴³ Denna tanke, att nymfetten blir någonting att skylla på, har tillsammans med andra moraliska frågor kring *Lolita* varit vanliga hos den kritik man sett av romanen de senaste tjugofem åren.⁴⁴

En annan definition av ordet nymf är: förpuppade insekt, alltså en individ i orörlig utvecklingsfas. Även om vår första definition, den gudinneliknande och lockande varelsen säkerligen är det som inspirerat Humbert till hans visionära nymfett, så passar även nästa definition av ordet nästan skrattretande bra in på *Lolita*. Hon är inte färdig – hon är ett barn och i sitt tillstånd som barn är hon också hjälplös och således beroende av Humbert Humbert.

Då jag redan gjort ovanstående analys kom det till min kännedom att bilden är ett utsnitt ur en målningen *Eclogue (Eklog)* av Jean-Jacques Henner, från 1879.⁴⁵ Tavlans namn, ”Eklog”, har blivit synonymt med ”herdedikt”, alltså en upphöjd skildring av ett idylliskt lantligt liv. Omslaget som målningen presenteras på beskriver inte den utseendemässiga bild av *Lolita* som vi får ta del av i boken. Den iscensätter inte heller den nio- till fjortonåriga nymfettens sorten, eftersom den beskriver en äldre kvinna. Vad den däremot framför är den upphöjda bild, den eklog, som Humbert Humbert till största del skildrar *Lolita* genom.

England, 2000⁴⁶

Det brittiska förlaget Penguins bokomslag från 2000 bär ett fotografi som porträtterar den flicka, Dominique Swain, som spelar *Lolita*rollen i spelfilmen *Lolita (Lolita)* från 1997, regisserad av Adrian Lyne. Filmatiseringar av böcker är någonting som kan påverka i olika riktningar; dels kan ens mottagande av filmen förändras om man läst boken först, och samma sak i motsatt riktning. *Lolita* har filmatiserats två gånger, första gången 1962, regisserad av Stanley Kubrick. Jag har sett en av versionerna, den från 1997, innan jag

---

⁴³ James Phelan, *Living to tell about it: A Rhetoric of Ethics and Character Narration*, New York, 2005, s. 108.

⁴⁴ Anika Susan Quayle, “*Lolita is Dolores Haze: The ‘real’ child and the ‘real’ body in Lolita*”, Nabokov Online Journal, Vol. III / 2009, s.7, hämtat från: http://etc.dal.ca/noj/articles/volume3//07_Quayle.pdf, 2011-11-21, utskrift i uppsatsförfattarens ägo.

⁴⁵ Bilaga 11.

⁴⁶ Bilaga 12.

skrev denna analys och det ångrar jag. Jag kan inte vara säker på att min bild av Lolita i boken inte har förändrats av den Lolita som presenteras för mig i filmen. Samma påverkan gäller förstås för vad som presenteras på ett bokomslag. Genom att en flicka presenteras på omslaget har man vid en första anblick hunnit göra sig en bild av vilken sorts flicka det är. En fotografisk bild är någonting som utger sig för att vara autentisk och påverkar antagligen också läsarens bild av Lolita mer än vad en tecknad eller bara delvis representerad bild av henne skulle göra. En fotografisk bild säger: här har du Lolita.

Enligt Rebecca N. Mitchell, i "Now a Major Motion Picture": The Delicate Business of Selling Literature through Contemporary Cinema", så är reaktionerna på bokomslag hämtade från en filmatisering ofta negativa från den läsande publiken – oavsett om mottagaren läst boken tidigare eller ej. Om omslag som baserats på kända konstverk säger Mitchell såhär: "These covers become, through their positioning as old masterworks in and among public domain, a blank canvas, or a placeholder for the reader's mental imagining of the character." Så fort ett omslag istället porträtterar någonting som kan identifieras som en karaktär ur boken blir omslaget inte längre "en vit duk", utan istället en begränsning. Så är fallet med bokomslag som fylls av en skådespelare. Det kan antingen vara för att det ger ett intryck av att karaktären finns i läsarens egen värld, som då känner sig begränsad i att kunna göra sig själv en egen bild, eller så faller omslaget helt enkelt inte samman med läsarens redan tillverkade, mentala bild av karaktären. Läsaren kan då – om det är för första gången – öppna boken med en fientlig inställning, eller på nytt, med en känsla av besvikelse.⁴⁷

Vårt aktuella omslag är till största delen av fyllt av fotografiet av skådespelerskan Dominique Swain, liggande på en gräsmatta. Att hon ligger på gräset lär vara hämtat ur bokens första del, då Humbert för första gången får möta Lolita. Dock är hon då "halvnaken" och bär solglasögon (47) – omslagets Lolita bär en grönvitrutig bomullsklänning med smala axelband, vilket faktiskt är någonting som bokens Lolita gärna skulle sätta på sig. I de flesta beskrivningarna av Lolitas kläder bär hon bomullsklänningar. (64, 115, 140, 199, 262) Flickan ligger på mage och stödjer sig på armbågarna. Huvudet stöttar hon på den vänstra handens baksida, vilken hon i sin tur håller kring sin högerhand. Mellan flickans underarmar ser vi hennes bröst som skymtar ovanför bomullsklänningen. Brösten verkar mycket små, vilket stämmer överens med Lolitas som är "knappt större än

---

⁴⁷ Rebecca N. Mitchell, "Now a Major Motion Picture": The Delicate Business of Selling Literature through Contemporary Cinema", i *Judging a book by its cover: fans, publishers, designers, and the marketing of fiction*, red. Nicole Matthews och Nickianne Moody, Aldershot, 2007, s. 114.

en gosses". (175) Omslaget börjar vid flickans hjässa. Hennes hår är gyllenblont, med lugg och uppsatt i två flätor som är uppvikta på huvudet. Bokens Lolita har kastanjebrunt (52), lite lockigt hår (56) som hon oftast verkar bära nedsläppt. Dominiques ögon ligger i skugga, så det är svårt att bestämma färgen på dem, men de skulle mycket väl kunna stämma överens med Lolitas blekgrå. (52) Hennes blick ser rakt in i kameran, vilket gör att hon ser lockande ut, men då Lolita i romanen beskrivs som flirtig ser hon inte rakt på sin betraktare. (277 f.) Näsan är ganska trubbig till formen, liksom Lolitas. (52) Hennes läppar är rödmålade och fylliga, men hon verkar i övrigt osminkad, vilket stämmer väl överens med den Lolita vi träffar i början av boken. En sak att notera är att flickans färger och drag överensstämmer med Sandro Botticellis Venus, vilken Humbert finner Lolita så lik. (263) Bakom flickans huvud ser vi hennes ben i oskärpa. De är uppböjda efter knäet och lagda i kors vid fötterna. Bokens Lolita rör ofta sina ben och fötter så detta känns som en pose väl tillägnad Nabokovs Lolita. (185)

Även om jag finner Dominique Swains gestaltning av Lolita välfungerande med undantag av hennes hårfärg, så kan jag tänka mig att man som läsare finner henne störande. Det är en flicka i hyfsat rätt ålder – men enligt International Movie Database är Swain född 1980. Filmen spelades in 1997, alltså måste hon då ha varit sjutton år.⁴⁸ Dominique är från USA, där de flesta staters regler angående sexuellt självbestämmande är 16 år. I Kalifornien, där Dominique kommer från är denna ålder 18 år. Den verkliga personen Dominique Swain hade alltså inte åldern inne för att lagligt ha sex och hade det självklart inte i filmen heller, men det är inte i USA som bokomslaget är producerat. Det är av ett brittiskt bokomslag, publicerat av Penguin, i London. I England är den sexuella myndighetsåldern 16 år och där skulle Dominique alltså få lov att ha sex. Det skulle hon också få ha i Sverige och stora delar av Europa.⁴⁹ Detta betyder inte att det inte skulle bli omdiskuterat ifall Swain skulle haft en relation med en man lika gammal som Humbert Humbert, men termerna pedofili/hebefili/efebofili skulle bli ifrågasatta i detta sammanhang. Alla dessa gäller en sexuell attraktion till personer som enligt lag är förbjudna till att ha sex (se under rubriken "Italien, 1970"). I England skulle detta alltså gälla personer under 16 år. Att Swain inte är underårig där bokomslaget getts ut, men ändå får porträttera Lolita, kan göra att läsaren känner sig lurad. Detta är självklart rent hypotetiskt, men eftersom det är Lolita som denna osäkerhet måste appliceras på då det är hon som pryder omslaget, kan det

---

⁴⁸ IMDb, Dominique Swain, hämtat från: <http://www.imdb.com/name/nm0000663/>, 2011-12-30, utskrift i uppsatsförfattarens ägo.

⁴⁹ Wikipedia, Ages of consent, hämtat från: http://en.wikipedia.org/wiki/Age_of_consent, 2011-12-31, utskrift i uppsatsförfattarens ägo.

leda till att man hyser en underliggande aggression, alternativt en sviktande tilltro till hennes karaktär. Därför kanske läsaren hyser sympati med Humbert istället för med Lolita. Att sätta en flicka som legitimt får lov att ha sex på omslaget, blir i någon mån ett sätt att legitimera bokens innehåll, vilket också kan uppröra. Alltså, det är inte Dominiques porträttering av Lolitas som är missvisande, men kringliggande faktorer, så som hennes ålder i kombinationen att bilden visar en verklig person och att fotot uttrycker äkthet gör omslaget vilseledande rörande romanens innehåll.

England, 2011⁵⁰

Det sista omslaget vi ska studera är återigen ett brittiskt Penguinomslag, från 2011. Flickan har blont, glansigt, kort hår som lockar sig en bit ner. Hårets fall stämmer väl överens med Lolitas, men färgen borde vara mörkare. Hon syns i profil och hennes ögonlock är stängda. Flickan har nätta drag och ljus hy. Hennes läppar är röda. Huvudet är lätt böjt nedåt. Hon har ingen tröja på sig och vi ser hennes bara axel. Ur omslagets nederkant sticker hennes högra hand upp. Den håller i ett rött, glänsande äpple, som hålls strax under den röda munnen.

Det röda äpplet. Den förbjudna frukten. Äpplet som Afrodite i legenden blev tilldelad för att vara den vackraste, efter att ha lovat domaren *njutning* om hon blev vald.⁵¹ Afrodite är i den grekiska mytologin skönhets- och kärlekens gudinna. Humbert kallar Lolita för ”min lilla skönhet” (50) och det finns många tillfällen då han beskriver henne som gudomlig eller översinnlig. När han beskriver nymfetsorten skriver han att flickorna ”avslöjar sin sanna natur som inte är mänsklig i vanlig bemärkelse”. (26) När Lolita kommer nära honom tänker han: ”[v]ilken underbar hud, å den är gudomlig, len och solbrynt och utan minsta fläck!” (49) När Lolita och Humbert återses tre år efter Lolitas rymning ser Humbert ”att hon i själva verket liknade, alltid hade liknat, Botticellis Venus”. (263) Venus är den romerska mytologins Afrodite; han liknar henne vid skönhetsgudinnan, gudinnan som tar emot ett äpple som bevis för att hon är den vackraste av alla. I *Sagan om Snövit* blir Snövit lurad att äta ett förgiftat äpple. Detta på grund av att hennes styvmor drottningen är avundsjuk på hennes skönhet.⁵² Afrodites äpple, blir tillsammans med Snövits och nu Lolitas, en bild för kvinnlig fägring.

---

⁵⁰ Bilaga 13.

⁵¹ Homeros, *The Iliad of Homer*, Chicago, 2011, s. 13.

⁵² Jacob Grimm & Wilhelm Grimm, *The Brothers Grimm: the complete fairy tales*, Herthordshire, 1998, s. 255.

Liksom Snövit blir Eva i Bibelns Första Mosebok förledd att äta en frukt. Den listiga ormen vilseleder henne att äta ett äpple från kunskapens träd och i sin tur får Eva Adam att också smaka. Äpplet blir då en symbol för någonting förbjudet och lockande, men kan också ses som en symbol för kvinnlig underkastelse; då Gud fick reda på att det var ormen och kvinnan som fått mannen att äta av kunskapens frukt säger han till kvinnan: ”Din man skall du åtrå, och han skall råda över dig”.⁵³ Maktrelationen mellan Humbert och Lolita har beskrivits under titeln ”Turkiet, 1958”.

Humbert Humbert har en bit in i *Lolita* sin första sexuella kontakt med flickan. Denna försiggår mestadels i Humberts huvud då Lolita besöker honom i hans rum. Hon är då iklädd en ”trevlig bomullsklänning, [...] med vid kjol, snäv i livet, kortärmad och med mörkröda stänk i det rosafärgade mönstret; för att komplettera färgschemat hade hon målat läpparna och höll i sina kupade händer ett paradISRÖTT äpple”. Att omslagets Lolita inte bär några synliga kläder visar på att den bild vi ser på omslaget är Humbert Humberts visionära. Lolita leker med äpplet och kastar det upp i luften. Humbert fångar det, och överlämnar det till Lolita när hon ber om det. Hon biter. Samtidigt visar hon Humbert en bild i en veckotidning, vilken föreställer en gipskopia av gudinnan Venus. Humbert slänger ifrån sig tidningen – och griper istället tag kring hans egen Venus, Lolitas handled. Lolita har ätit av äpplet och Humbert Humbert har henne i sitt grepp. Då Lolita ätit upp äpplet och rest sig för att slänga äppelskrottet beskriver Humbert: ”tyngden av hennes unga kropp, hennes oblygt oskyldiga runda stjärt i mitt plågande, hemligt arbetande sköte och plötsligt kom en mystisk förändring över mig. Jag [...] nådde ett stadium av absolut trygghet och visshet”. Då Lolita ätit hela äpplet är hon ”invaggad i säkerhet”, i Humbert Humberts charm. (67) Rent symboliskt var äpplet förgiftat av Humbert.

Enligt Bibeln sa också Gud till Eva: ”Stor ska jag göra din möda när du är havande, med smärta skall du föda dina barn.”⁵⁴ Lolita rymmer från Humbert och det mynnar ut i att hon efter att ha varit med om både det ena och det andra hamnar utfattig, tillsammans med en krigsskadad man, i en dyster förort. Hon är gravid och ska föda ett barn. I förordet till Lolita får vi dock veta att ”Mrs Richard F. Schiller' [Lolita] dog i barnsäng juldagen 1952 efter att ha förlöst med ett dödfött barn”. (14) Detta kan ses som ett bevis på att Humbert teori om nymfetten inte håller, utan enbart är ett försvar (se under rubriken ”Italien, 1993”). Lolita är inte omänsklig, utan en människokvinna och på grund av att hon åt av äpplet som Humbert lade i hennes hand fick även hon känna Guds straff.

---

⁵³ *Bibel 2000*, Stockholm, 1999, s. 15.

⁵⁴ *Bibel 2000*, Stockholm, 1999, s. 15.

Avslutande reflektion

Då jag bestämt ämne för min uppsats hade jag en känsla, liksom John Bertram, att omslagen jag funnit på ”Covering Lolita” inte var tillfredsställande och rättvist beskrivande angående bokens handling och komplexitet och framför allt inte gällande Lolitakaraktären. Detta har jag fått motbevisat i nästan alla omslagsanalyser. Jag var till exempel säker på att 1958 års turkiska omslag endast var en bild av någon som var rädd för att porträttera en flicka i förhållande med en äldre man – vilket säkert är sant, men genom att bestämma sig för att istället illustrera en kvinna lyckas designern, kanske omedvetet, på ett exemplariskt vis beskriva Lolitakaraktärens smak. Samtidigt så öppnar det upp för en analys kring kultur och makt. 1963 års franska omslag ger oss en bild av en Lolita bakom masken – en bild som en läsare kanske skymtar oftare än Humbert, trots att det är hans beskrivningar som vi läser. I det italienska omslaget från 1970 blir vi introducerade på ett mycket subtilt sätt vad vi har att vänta av romanen; för att klara av att läsa resten av romanen måste vi vara beredda på att dela Humbert Humberts manliga och pedofiliska blick. Det vid en första anblick ganska tråkiga och murriga italienska omslaget från 1980 visade sig bära på en blinkning åt den europeiska konsthistorien. Kombinationen av att omslaget ger en mångfacetterad bild av Lolitakaraktären och att det finns något motsägelsefullt i omslagets oskuldsfullhet parallellt med dess nakenhet ger en rättvis bild av romanens komplexitet i tema och språkligt mästerskap. 1993 års italienska omslag på nymfen ger oss en bild av den gudinnepiedestal som Humbert sätter Lolita på, trots att hon egentligen bara är en liten flicka. Det omslag jag är mest kritisk till utifrån min frågeställning är Penguins engelska omslag från 2000. Det besvärliga i att använda en bild hämtad ur en filmatiserad version av romanen gör att läsaren avläser bilden som en begränsning, en regel att följa. När sedan den person som finns bakom, alltså skådespelerskan, inte stämmer överens med Lolitakaraktären gör det att omslaget till viss del blir missvisande angående romanens innehåll och Lolita. Däremot så finner jag Penguins nästa omslag, från 2011, vara väl representerande för *Lolitas* innehåll och flickans karaktär. Det beskriver, liksom det omslag från 1993, den av Humbert högt uppsatta Lolita, hennes skönhet, hennes lockelse till den äldre förbjudna mannen, hennes naivitet och förfall och allt detta endast genom äpplet som symbol.

Min uppsats har öppnat upp för ännu fler frågor än vad jag kanske har fått svar på. Varje omslagsanalys tillgängliggör exempel som utan vidare skulle kunna kräva en uppsats i sig.

Min analys av sju omslag har bara varit ett sätt att skrapa på ytan av allt som gömmer sig både i och utanpå Vladimir Nabokovs *Lolita*. Det är inte omöjligt att jag någon gång tar upp ämnet igen och man skulle då till exempel enbart kunna fokusera på Humberts höga jämfört med Lolitas låga smak, eller på rädslan i att stöta sig genom att porträttera den verkliga Lolita på omslaget. De kontexter kring omslagens tillblivelser som jag inte haft möjlighet att analysera i min uppsats skulle självklart också kunna vara intressant att gräva djupare i om man skulle få tillgång till alla böcker i fysisk format. En annan fråga som ställs i ljuset genom denna uppsats är: vad är egentligen en omslagsdesigners uppgift? Jag har gett sken av att det ligger i deras befattning att representera en boks innehåll på bästa sätt, men kanske måste det inte vara så. Omslagsdesignern Peter Mendelsund berättar på sin blogg: "I will confess that many times I find, in my own work, that decorating a book jacket is a more efficacious approach than that of attempting to represent or explain its meaning".⁵⁵

Jag har under arbetet med denna uppsats funderat kring hur det ultimata Lolitaomslaget skulle se ut. Kanske är det, som Nabokov uttryckte, synd att ens beskriva Humberts Lolita på bokens omslag, då det oavsett om det är en bild fotografisk eller ej, blir en bild alltid till viss del en restriktion. Inget av omslagen på "Covering Lolita" presenterar den drömbild av "a nostalgic highway" som Nabokov hade till *Lolitas* yttre. Vad angående flickan Lolita har inte representerats på våra ovanstående omslag? Det är få omslag som beskriver hennes riktiga hårfärg, den kastanjebruna. Inte ett enda av de valda omslagen redogör för Lolitas fem fräknar på hennes trubbnäsa (52), vilka hon får fler utav då hon vistas i solen (115). Det är inte heller något av omslagen visar den Lolita som har levt med Humbert Humbert, rymt från honom, hankat sig fram och hamnat sliten och gravid i en förort där hon lever i ett skruttigt hus med en krigsskadad man och en hund. Lolita med ett härjat utseende, nötta arbetshänder, vita knottriga armar och orkade armhålor. (269) Är inte detta den ultimata Lolita att skildra på ett omslag? En 18-årig Lolita med insjunkna fräkniga kinder, uppsatt hår, glasögon med rosafärgade bågar och bleka fjuniga armar i en brun bomullsklänning och nedtrampade filtofflor. (262) Inga indikationer på en liten flicka, men vad läsaren har framför sig att förstå är att den vuxna Mrs Richard F. Schiller som finns på detta visionära omslag bär den Humbertska flickan Lolita inom sig. Den flicka som varit med om romanen *Lolitas* innehåll.

---

⁵⁵ Peter Mendelsund, "Jacket Mechanical": *I. Fictions*, 2011-11-01, hämtat från: <http://jacketmechanical.blogspot.com/2011/11/1-fictions.html>, 2012-01-14.

Käll- och litteraturförteckning:

Tryckta källor:

- Bibel 2000: texterna: Gamla testamentet, Tillägg till Gamla testamentet - de apokryfa eller deuterokanoniska skrifterna, Nya testamentet*, Stockholm, 1999
- Bäsén, Anna & Långström, Niklas, *Pervers?: om sex utöver det vanliga*, Stockholm, 2006
- Bergström, Bo, *Samspel text bild: för text och bildmänniskor, som vill förstärka sina budskap inom information, nyhetsförmedling och reklam*, Stockholm, 2010
- Evangelisti, Silvia, ”Impressionismen”, i *Bra böckers konstguide: [epoker och ismer genom tiderna]*, red. Sandra Spoccati, Höganäs, 1994
- Grimm, Jacob & Grimm, Wilhelm, *The Brothers Grimm: The Complete Fairy Tales*, (1997) Hertordshire, 1998
- Homeros, *The Iliad of Homer*, (1951) The University of Chicago Press, Chicago, 2011
- Honour, Hugh & Fleming, John, *Konsten genom tiderna*, (1982) svensk översättning, Stockholm, 1992
- Mitchell, Rebecca N., ”’Now a Major Motion Picture’: The Delicate Business of Selling Literature through Contemporary Cinema”, i *Judging a book by its cover: fans, publishers, designers, and the marketing of fiction*, red. Nicole Matthews och Nickianne Moody, Aldershot, 2007
- Mulvey, Laura, ”Visuell lust och narrativ film”, i *Feministiska konstteorier*, red. Sara Arrhenius, Stockholm, 2001: 2
- Nabokov, Vladimir, *Lolita*, (1955) svensk översättning, Stockholm, 1987
- Nabokov, Vladimir & Appel, Alfred, *The annotated Lolita*, (1970), andra reviderade upplagan, Penguin Books, London, 2000
- Phelan, James, *Living to tell about it: A Rhetoric of Ethics and Character Narration*, Ithaca, 2005
- Synnott, Anthony, *The body social: symbolism, self, and society*, London, 1993
- Wilson, Christopher, ”The Look of *Lolita*”, ur *Eye magazine*, 2002: 43

Otryckta källor:

Bertram, John, "Lingerie, lollipops, lipsticks: Inventing the perfect *Lolita* cover", Nabokov Online Journal, Vol IV / 2010, hämtat från:

http://etc.dal.ca/noj/articles/volume4/6_Bertram_Final.pdf, 2011-12-14.

International Movie Data base, Dominique Swain, hämtat från:

<http://www.imdb.com/name/nm0000663/> , 2011-01-09.

Mendelsund, Peter, "Jacket Mechanical": *I. Fictions*, 2011-11-01, hämtat från:

<http://jacketmechanical.blogspot.com/2011/11/1-fictions.html>, 2012-01-14.

The Non-Blonde (pseud.), "A blog about beauty, fashion and perfume", *Tabu by Dana (Vintage Perfume)* 2011-10-13, hämtat från:

<http://www.thenonblonde.com/2011/10/tabu-by-dana-vintage-perfume.html>, 2012-01-09.

Quayle, Anika Susan, "Lolita is Dolores Haze: The 'real' child and the 'real' body in *Lolita*", Nabokov Online Journal, Vol. III / 2009, hämtat från:

http://etc.dal.ca/noj/articles/volume3//07_Quayle.pdf, 2011-11-21.

USA Arts: USA The Novel, Chapter 3: In the Office, hämtat från:

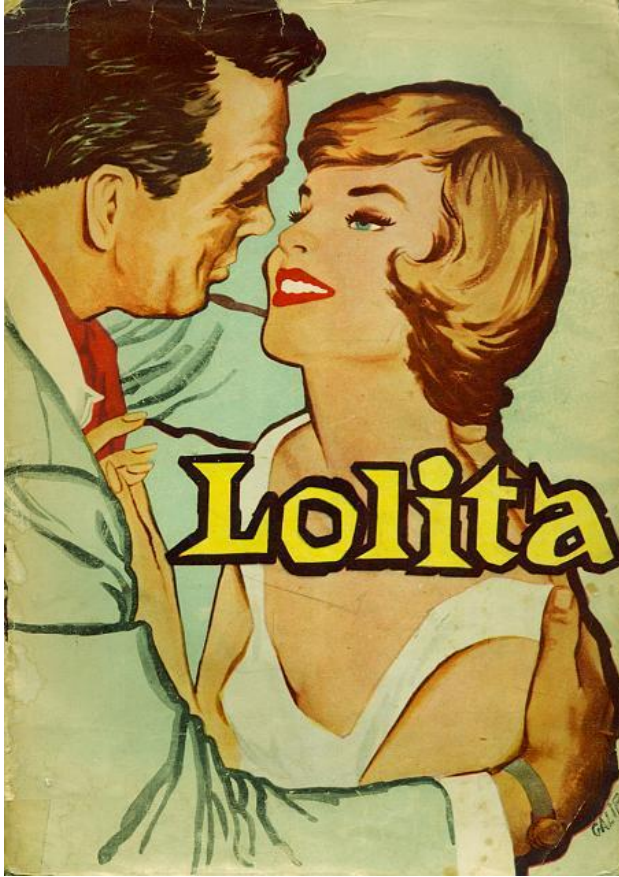
<http://thepugetnews.com/2008/12/08/recently-rediscovered-nabokov-video-from-public-tv-channel-13-in-new-york/> 2011-12-29.

Wikipedia, Ages of consent, hämtat från: http://en.wikipedia.org/wiki/Age_of_consent, 2011-01-09.

Zimmer, Dieter E., "Covering Lolita – 185 book and media covers from 37 countries and 56 years", hämtat från: <http://www.dezimmer.net/Covering%20Lolita/LoCov.html>, 2011-11-17.

Otryckta källor finns utskrivna i uppsatsförfattarens ägo.

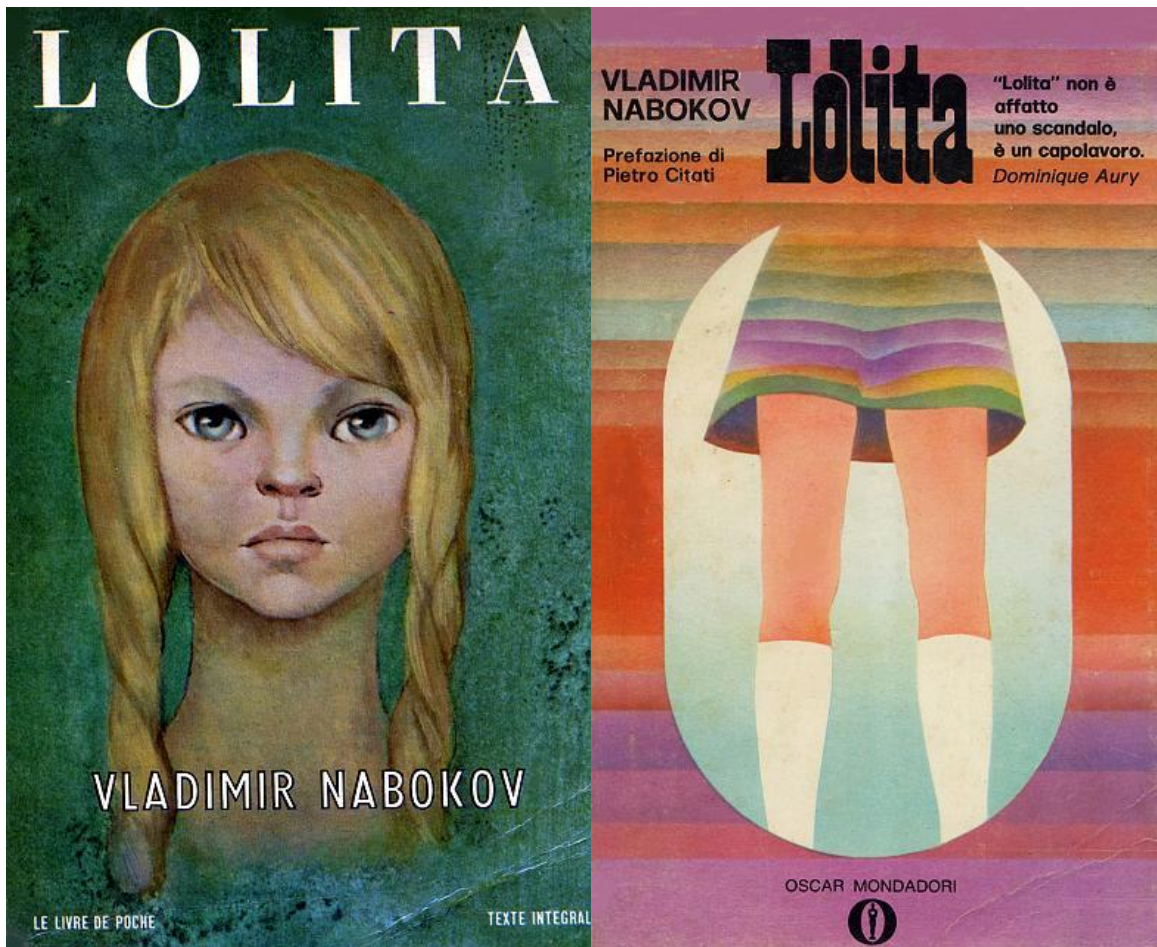
Bilagor

Bilaga 1. 1959 Aydin Yayınevi, Istanbul, Turkiet.

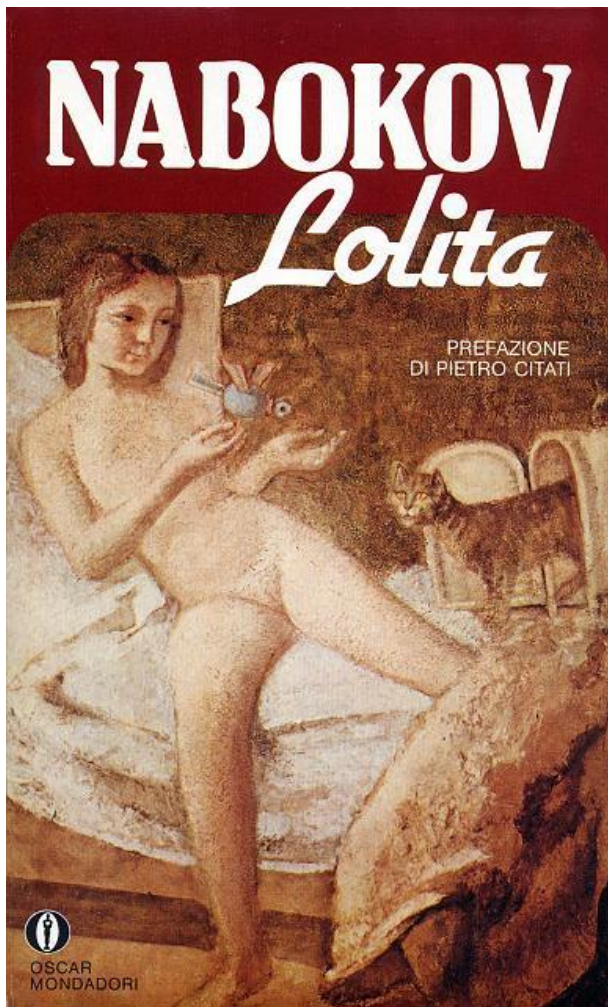

Bilaga 2. Kreutzer-sonaten (1901) av René Prinets.
(http://en.wikipedia.org/wiki/The_Kreutzer_Sonata)

Bilaga 3. 1963, Gallimard (Livre de Poche), Paris.

Bilaga 4. 1970, Mondadori (Gli Oscar), Milano, Italien.

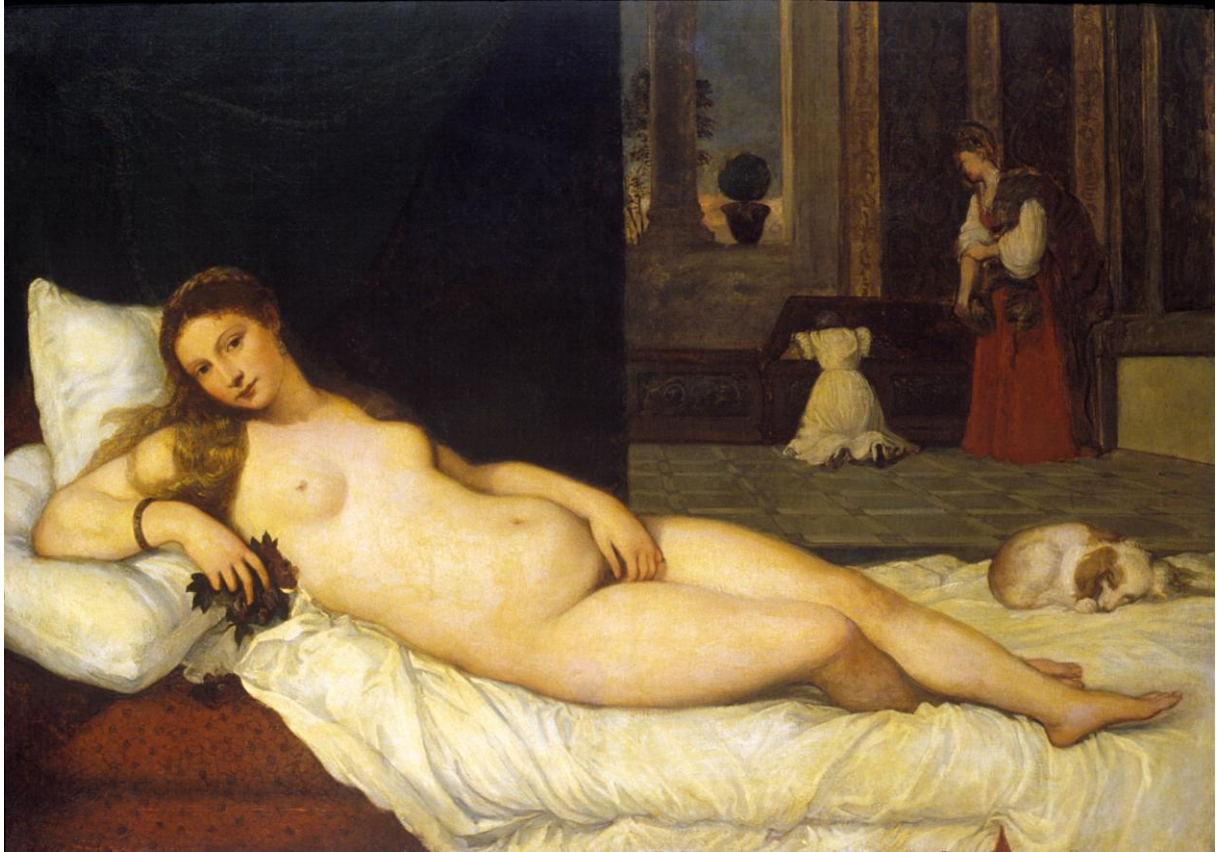

Bilaga 5. 1980, Mondadori (Gli Oscar), Milano, Italien.

Bilaga 6. Édouard Manet, *Olympia*, 1863. ([http://en.wikipedia.org/wiki/Olympia_\(Manet\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Olympia_(Manet)))

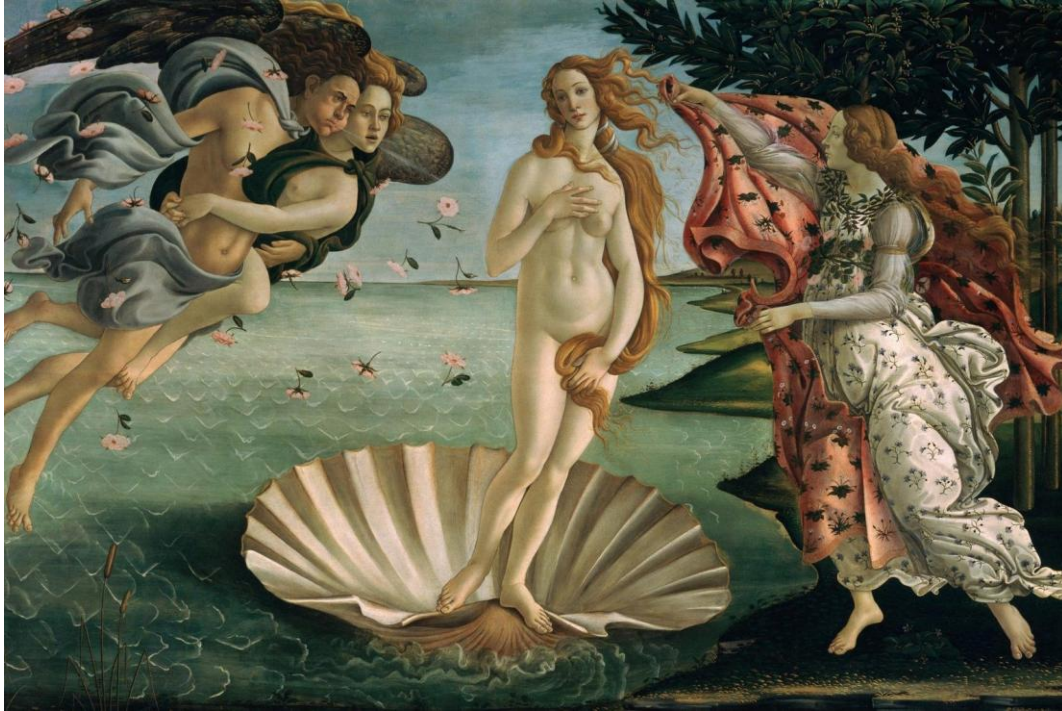

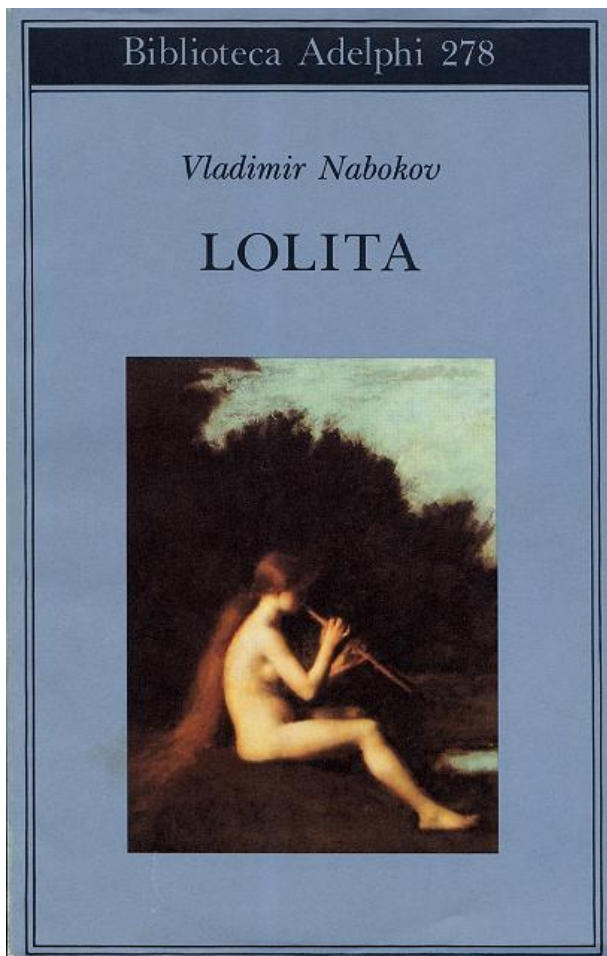
Bilaga 7. Tizian, *Venus från Urbino*, 1538. (http://en.wikipedia.org/wiki/Venus_of_Urbino)

Bilaga 8. Giorgione, *Den slumrande Venus*.
([http://en.wikipedia.org/wiki/Sleeping_Venus_\(Giorgione\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Sleeping_Venus_(Giorgione)))

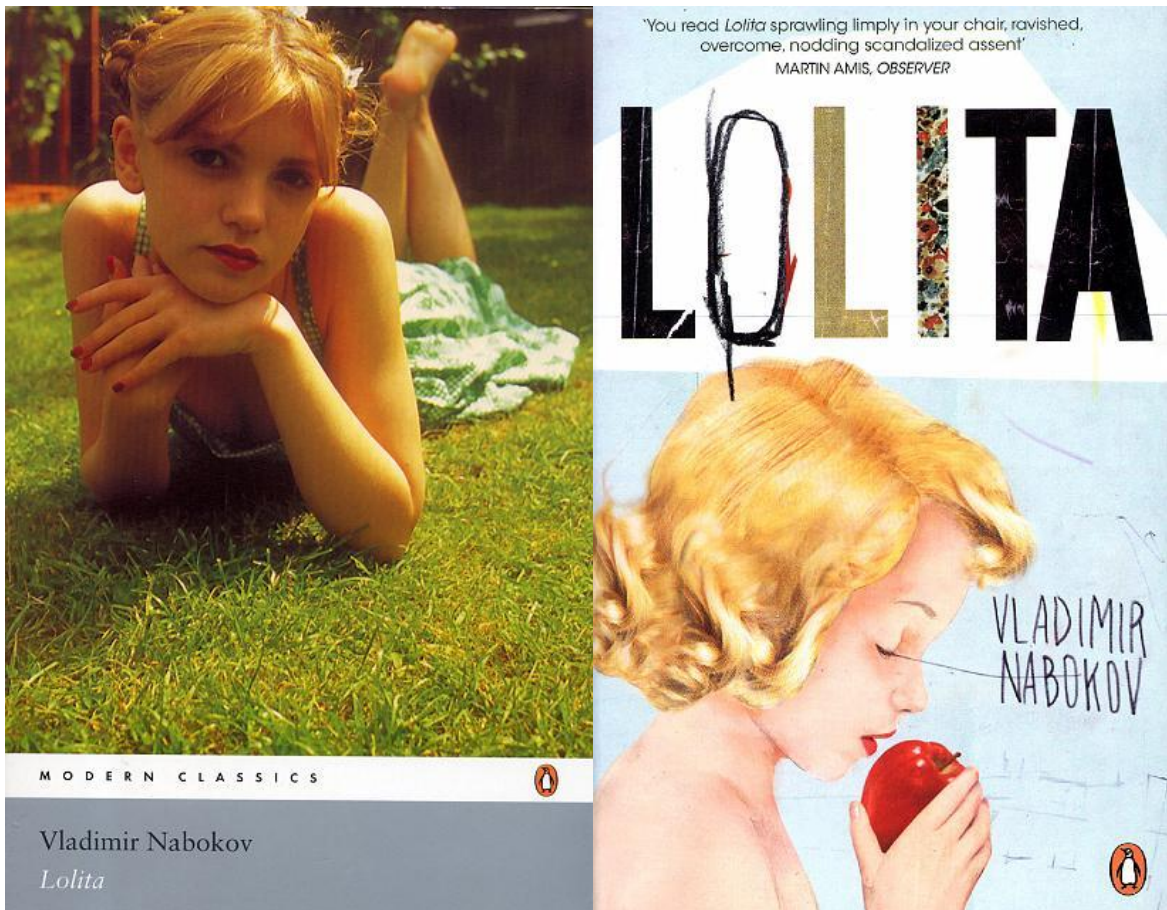
Bilaga 9. Sandro Botticelli, *Venus*, ca. 1486. (http://sv.wikipedia.org/wiki/Sandro_Botticelli)

Bilaga 10. 1993, Adelphi, Milano, Italien.

Bilaga 11. Jean-Jacques Henner, *Eclogue*, 1879. (<http://www.thearttribune.com/Jean-Jacques-Henner.html>)

Bilaga 12. 2000, Penguin (Modern Classics), London, England.

Bilaga 13. 2011, Penguin, London, England.

Alla omslag hämtade från "Covering Lolita": <http://www.dezimmer.net/Covering%20Lolita/LoCov.html>.